

Subject : સામાજિક વિજ્ઞાન
Standard : ધોરણ 10
Chapter : 1,2
Name : _____

MINRAJ SCHOOL

Exam Time : 1
Date : 05/07/2020
Marks : 50
Roll No. : _____

SECTION - A

- નીચેના પ્રશ્નોનાં માગ્યા મુજબ ઉત્તર આપો (દરેક ના એક ગુણ) (Marks - 10)
- ભરતમુનિરચિત કયો ગ્રંથ ભરતનાટ્યમનો આધાર સ્ત્રોત છે?
A. 'દ્રુતવાક્યમ્' B. 'સંગીત પારિજાત' C. 'અભિનવ દર્પણ' D. 'નાટ્યશાસ્ત્ર'
 - તેમણે વિવિધ રાગોનું એક મહત્ત્વનું લક્ષણ જણાવ્યું છે કે, બધા રાગો એકબીજાથી પોતાનું સ્વતંત્ર અસ્તિત્વ અને વિશિષ્ટતા ધરાવે છે. તેમણે 29 પ્રકારના સ્વરો ગણાવ્યા છે. આ વિધાનો કોણે કહ્યાં છે?
A. પંડિત અહોબલે B. પંડિત નારદે C. પંડિત સારંગદેવે D. મહારાજ નટરાજે
 - ભારતમાં સંગીતક્ષેત્રે 'તુતી-એ-હિન્દ' તરીકે કોણ જાણીતું હતું?
A. તાનસેન B. તુલસીદાસ C. કબીર D. અમીર ખુશરો
 - પઢાર નૃત્ય કેવી રીતે કરવામાં આવે છે?
 - નૃત્યકલાના આદિદેવ ભગવાન.....મનાય છે.
 -પ્રજા ઉત્તર પશ્ચિમ ચીનમાંથી તિબેટમાં થઈ ભારતઆવી હતી.
 - સંસ્કૃતિ એટલે ...
A. માનવમનનાં સુખદુઃખે B. માનવમનનું ચિંતન C. માનવમનની કલ્પનાઓ D. જીવન જીવવાની રીત
 - ભારતમાં આવેલી કઈ ત્રણ જાતિઓ એકસમાન ભૌતિક ગુણો ધરાવે છે?
A. અલ્પાઇન, ડિનારિક, મોંગોલોઇડ
B. ડિનારિક, આર્મેનોઇડ, ઓસ્ટ્રેલોઇડ
C. મોંગોલોઇડ, અલ્પાઇન, આર્મેનોઇડ
D. અલ્પાઇન, ડિનારિક, આર્મેનોઇડ
 - નીચેનામાંથી કયું વ્રત વનસ્પતિ જીવનને ધાર્મિકતા સાથે સાંકળે છે ?
A. જયા-પાર્વતીનું વ્રત
B. સોળ સોમવારનું વ્રત
C. ગૌરીવ્રત
D. વડસાવિત્રીનું વ્રત
 - પાષાણ યુગની સંસ્કૃતિના સીધા વારસદાર અને મોહં-જો-દડોની સંસ્કૃતિના સર્જકો ...
A. નેગ્રીટો લોકો ગણાય છે.
B. મોંગોલોઇડ લોકો ગણાય છે.
C. દ્રવિડ લોકો ગણાય છે.
D. અલ્પાઇન લોકો ગણાય છે.

SECTION - B

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (દરેકના બે ગુણ) (Marks - 16)
- ગુજરાતનાં સાંસ્કૃતિક, પૌરાણિક અને પુરાતત્વીય મહત્ત્વ ધરાવતાં સ્થળો કયાં કયાં છે?
 - ભારતીય પ્રજા અતિપ્રાચીન સમયથી પર્યાવરણપ્રેમી શાથી રહી છે?
 - સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં ભારતનો પરિચય આપો.
 - આપણા સાંસ્કૃતિક વારસામાં કઈ કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે?
 - ગુજરાતનાં ધાર્મિક મહત્ત્વ ધરાવતાં સ્થળો-તીર્થધાનો કયાં કયાં છે?

OR

5. સંસ્કૃતિ માનવીને 'જીવન જીવવાની રીત' (the way of life) શીખવે છે એમ શાથી કહી શકાય?

6. કથકલી નૃત્ય વિશે સમજ આપો.

OR

6. સંગીત રત્નાકરનો પરિચય આપો.

7. અકીક એટલે શું? સમજાવો.

OR

7. ભારતના શાસ્ત્રીય નૃત્યના પ્રકારો જણાવો. તેનાં ઉદ્ભવસ્થળો વિશે જણાવો.

8. કથકલી નૃત્યશૈલીનો પરિચય આપો.

SECTION - C

► નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં મુદ્દાસર જવાબ આપો. (દરેકના ત્રણ ગુણ)

(Marks - 12)

1. ટૂંક નોંધ લખો : ઓસ્ટ્રેલોઇડ પ્રજા

2. ટૂંક નોંધ લખો : સાંસ્કૃતિક વારસાનું જતન અને સંરક્ષણ

3. આપણા બંધારણમાં ભારતના સાંસ્કૃતિક વારસાના જતન માટેકઈ કઈ ફરજોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે? અથવા

OR

3. પ્રાચીન ભારતીય કાષ્ઠકલાનો ટૂંકમાં પરિચય આપો

4. ગુજરાતના ગરબા અને ગરબી વિશેની સમજ આપો.

SECTION - D

► નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં સવિસ્તાર જવાબ આપો. (દરેકના ચાર ગુણ)

(Marks - 12)

1. સંસ્કૃતિનો અર્થ આપી વિગતે સમજાવો.

2. ભારતની એક પ્રાચીનતમ પ્રજા તરીકે આર્યો અને દ્રવિડોનો પરિચય આપો.

OR

2. પ્રાચીન ભારતના કલાવારસામાં સંગીતક્ષેત્રનું પ્રદાન જણાવો.

3. નૃત્યકલા ક્ષેત્રે ભારતે કરેલી પ્રગતિ સમજાવો.

GOOD LUCK